

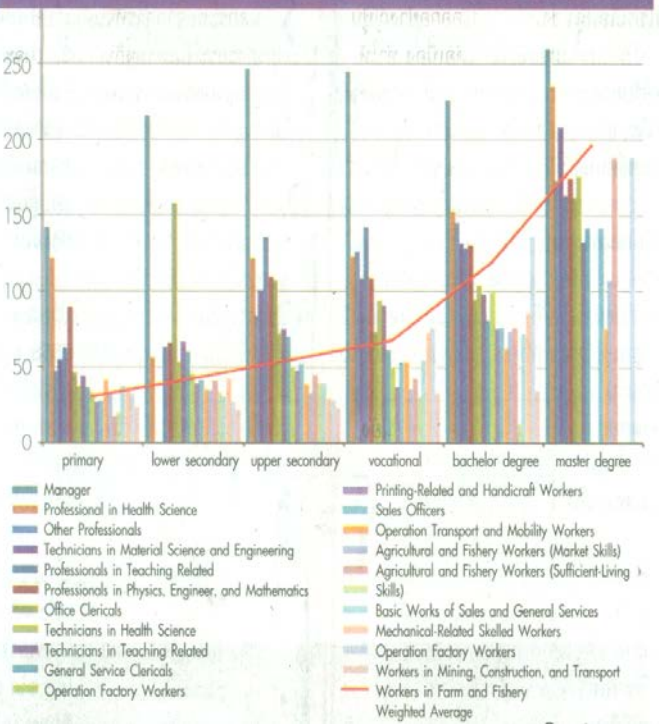
ทำไมระบบการศึกษาไทย จึงให้ความสำคัญเพียงใบปริญญา???

อุดมศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถออกสู่ตลาดแรงงาน โดยหน้าที่สำคัญนั้นต้องให้แน่ใจว่าบัณฑิตเหล่านั้นจะ 1) มีทักษะทั่วไป (General Skill) ที่พร้อมสำหรับการทำงานต่างๆ เช่น ทักษะการคำนวณ ทักษะทางด้านภาษา และทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ 2) มีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ที่พร้อมที่จะทำงานในสาขาที่จบออกมา เช่น วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ นักกฎหมาย สถาปนิก เป็นต้น และ 3) มีทักษะทางปัญญาอื่นๆ เช่น มีคุณธรรมจริยธรรม ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความมุ่งมั่น (Non-Cognitive Skill) ซึ่งในการรับรองการมีทักษะเหล่านั้น สถาบันการศึกษาที่จะจัดพิมพ์ “ใบปริญญา” (Diploma) เพื่อเป็นการส่งสัญญาณ (Signaling) ไปสู่ตลาดว่า นักศึกษาคนนี้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีคุณภาพที่ดีพอและพร้อมที่จะทำงาน

อย่างไรก็ดี ในบทบาทของผมที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย (ที่สอนมาเป็นระยะเวลาไม่นานพอสมควร) สิ่งหนึ่งที่เราทุกคนเห็นได้ชัดก็คือ “ทักษะที่บัณฑิตเหล่านั้นถูกผลิตขึ้นในปัจจุบันอ่อนแอกว่าแต่ก่อนมาก เด็กมีความใฝ่รู้ที่จะได้อะไรจริงๆ ลดลง ไม่มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน ไม่ได้มีการหาความรู้นอกห้องเรียนเพิ่มเติม และไม่ได้ใส่ใจว่าจะเรียนเพื่อเอาองค์ความรู้ไปทำอะไร จะสนใจหน่อยก็คือ คำถามไหนออกสอบบ้าง และออกก็ข้ออะไรบ้าง ในขณะที่ผู้เรียน (ไม่ว่าจะเป็นทั้งระดับปริญญาตรี โท หรือเอก) กลับมาเรียนด้วยวัตถุประสงค์ของการได้รับใบปริญญาเป็นวัตถุประสงค์หลัก ในขณะที่ความรู้ที่ได้จากการเรียนเป็นวัตถุประสงค์รอง

แน่นอนว่า ปัญหาของการให้ความสำคัญเพียงใบปริญญานี้จะไปกล่าวโทษแต่ผู้เรียน (Demand Side) ก็คงไม่ได้ แต่ในฝั่งของผู้ผลิต (Supply Side) อย่างมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาเองก็เป็นอีกตัวการหนึ่งที่สร้างปัญหานี้ออกมาด้วยเช่นเดียวกัน จากคำกล่าวที่ว่า “ถ้าไม่มีผู้ชายก็ไม่มีผู้ซื้อ” การแข่งขันกันระหว่างมหาวิทยาลัยในปัจจุบันส่งผลทำให้เกิดการเปิดคณะและหลักสูตรใหม่ๆ ออกมาเป็นจำนวนมาก มหาวิทยาลัยทุกประเภทเน้นการเปิดการเรียนการสอนที่ไม่สอดคล้องกับ Core Value ของตัวเอง เช่นมหาวิทยาลัย

ค่าจ้างต่อชั่วโมงจำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษา

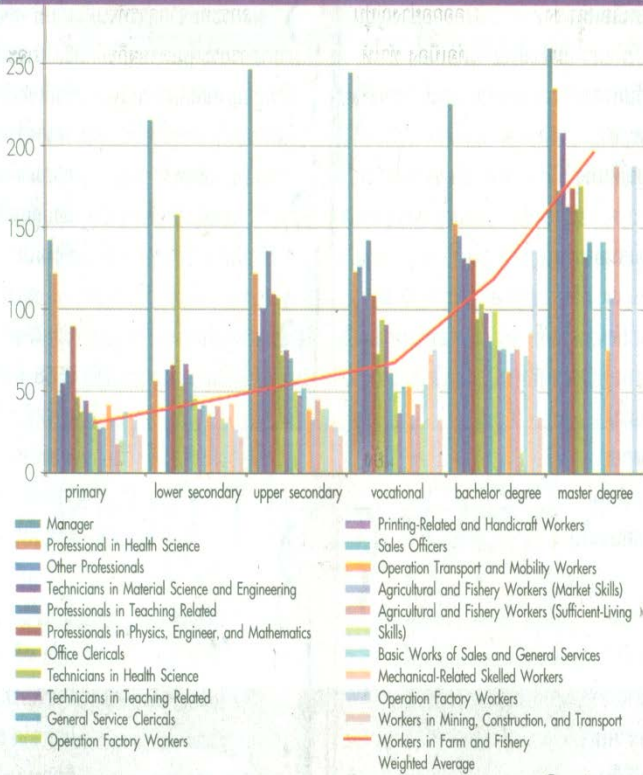

วิจัยไปเปิดหลักสูตรปริญญาตรีภาคพิเศษต่างๆ ในขณะที่ควรจะให้อาจารย์ทำวิจัย ในขณะที่วิทยาลัยชุมชนจำนวนมากที่ควร จะเน้นการเรียนการสอนที่ตอบโจทย์ในสังคม กลับไปเปิดหลักสูตรปริญญาโท/เอก ซึ่งคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนเองก็ยังไม่พร้อม การแข่งขันและการสูญเสีย Core Value เหล่านี้จึงทำให้การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนกับการแข่งวิ่งผลัดสินค้า (หรือบีมใบปริญญา) เพื่อที่จะเป็นผู้กินส่วนแบ่งทางการตลาดการศึกษา อันส่งผลทำให้คุณภาพของการศึกษาลดลงตามลำดับ

ดังนั้น เมื่อผู้ขายสินค้า (Supplier) มีความต้องการขาย (โดยใส่ใจในคุณภาพลดลง) ในขณะที่ผู้ซื้อสินค้า (Consumer) เองก็ต้องการเรียนเพื่อให้ได้รับใบปริญญา (โดยไม่ได้สร้าง effort มากเพื่อจะให้ได้คุณภาพเหล่านั้นเท่าที่ควรเช่นกัน) ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ดุลยภาพตลาดการอุดมศึกษาในประเทศไทย (Higher Education Market Equilibrium) จึงเต็มไปด้วยใบปริญญาแต่ขาดซึ่งบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถที่จะเป็นที่ต้องการในตลาดแรงงาน ใบปริญญาที่พิมพ์ออกมาจึงเป็นเพียงกระดาษใบหนึ่งที่ลดความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเองลง

อย่างไรก็ดี ในส่วนตัวผมเห็นเพิ่มเติม

ค่าจ้างต่อชั่วโมงจำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษา

โพลสดกราฟฟิก

ว่า ไม่เฉพาะเพียงแต่ผู้ชายและผู้ซื้อ (การศึกษา) เท่านั้นที่เป็นสาเหตุที่ทำให้คุณภาพบัณฑิตตกต่ำ แต่นายจ้าง/ผู้ว่าจ้างก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องร่วมรับผิดชอบด้วยเช่นเดียวกัน สาเหตุเนื่องจากในปัจจุบันที่การจ่ายเงินเดือนในตลาดแรงงานไทย (โดยเฉพาะในส่วนราชการ) ยังเป็น “การจ่ายตามวุฒิการศึกษา” แต่ไม่ใช่เป็นการ “จ่ายตามทักษะ” โดยสมมติง่าย ๆ ว่ามีบัณฑิตคนหนึ่งจบปริญญาตรีเข้าทำงานสายราชการแห่งหนึ่ง เงินเดือนที่ได้รับเริ่มต้นจะเป็นฐานเงินเดือนในระดับปริญญาตรีในสายราชการ พอทำงานไปเงินเดือนก็ได้ปรับขึ้นทุก ๆ ปี แต่ทั้งนี้ พอมีเด็กจบใหม่คนหนึ่งเข้ามาทำงานจบปริญญาโท (หรือปริญญาเอก) ผลปรากฏก็คือ เด็กคนนั้นกลับได้เงินเดือนที่สูงกว่าเราที่ทำงานมานาน ทักษะที่เรียนรู้จากการทำงานถูกตีมูลค่าต่ำกว่าวุฒิการศึกษาที่เด็กคนนั้นเรียนจบมา ดังนั้นหากถามย้อนกลับไป ถ้าเราจะต้องเลือกที่จะเข้าทำงานที่บริษัทนี้ เราควรที่จะเข้าทำงานตอนปริญญาตรีดี หรือเรียนๆ ไปก่อนให้ได้วุฒิปริญญาสูงขึ้นและค่อยสมัครเพื่ออัปเงินเดือน

ในขณะที่การจ่ายเงินเดือนในต่างประเทศจะแตกต่างจากบ้านเรา ประเทศที่พัฒนาแล้ว จะให้ความสำคัญกับการจ่ายเงินเดือน “ตามทักษะและตามความรู้ความ

กับเศรษฐกิจ

พิธียะ พลพิรุฬห์

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจและวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
แห่งสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

สามารถ” มากกว่าตามวุฒิ ยกตัวอย่างเช่น มีบัณฑิตที่จบในสายอาชีพะสาวิชาการ เชื่อม เข้าทำงานในโรงงานจนกระทั่งมีความชำนาญเป็นช่างเชื่อมที่มีความรู้ความสามารถ ตลาดแรงงานในต่างประเทศจะให้ช่างเชื่อมคนนี้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าพวกที่จบปริญญาตรีหรือโทที่ไม่มีความสามารถเท่า และถ้าชำนาญมากๆ ช่างเชื่อมคนนี้จะได้สามารถเทียบคุณวุฒิได้ถึงในระดับศาสตราจารย์ (สาขาการเชื่อม) ได้เลยทีเดียว

จากข้อมูลจากการสำรวจสภาวะการทำงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (รูปข้างล่าง) แรงงานไทยที่จบในระดับสูงจะได้รับค่าจ้างที่สูงขึ้น แต่แรงงานที่จบในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทจะได้รับค่าจ้างที่เพิ่มสูงกว่าระดับอื่นๆ เป็นอย่างมาก ในขณะที่ระดับการศึกษาที่ขาดแคลนอย่างอาชีวะศึกษากลับไม่ได้รับค่าตอบแทนที่สูง (หรือจ่ายตามทักษะ) ตามความขาดแคลนที่เกิดขึ้นนั้น

ตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อว่าคนเราจะตัดสินใจจากระบบแรงจูงใจที่เกิดขึ้น (People are driven by incentives) ดังนั้นถ้าแรงจูงใจในการได้รับเงินเดือนที่สูงขึ้นมาจาก “การมีใบปริญญา” ไม่ใช่การมีทักษะ จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้เรียนจะมุ่งในการเรียนเพื่อให้ได้รับใบปริญญาตรี (โทหรือเอก) เป็นสำคัญ และไม่แปลกใจว่าทำไมสายอาชีวะศึกษาถึงมีคนเรียนจบมาน้อยลงเรื่อยๆ

ดังนั้น ช่องทางหนึ่งในการช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศก็คือ ภาคนายจ้างควรให้ความสำคัญต่อการจ่ายเงินเดือนตามทักษะของแรงงานมากขึ้น และลดความสำคัญของวุฒิการศึกษาลง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่บัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง และทำให้การเรียนการสอนเป็นการเน้นที่คุณภาพมากกว่าใบปริญญา ไม่เช่นนั้นผู้ที่จะต้องรับเคราะห์กรรมจากปัญหาใบปริญญาล้นเมื่อนี้ก็จะเป็นตัวบัณฑิตเองที่หลงไปเรียนอะไรที่ไม่มีคุณภาพ ได้ปริญญามา แต่ปรากฏว่าหางานทำไม่ได้ (หรือยอมทำงานที่ต่ำกว่าคุณวุฒิของตน) ■